AUGUST STRINDBERG

ALACAKLILAR

KİŞİLER

TEKLA

ADOLF Tekla'nm ikinci kocası, ressam.
GUSTAV Tekla'nın birinci kocası, öğretmen.

Deniz kıyısındaki bir pansiyonda, verandaya açılan bir otur - ma odası. Odanın dibindeki kapıdan manzara görülür. Sağ - da, üstü gazetelerle dolu bir masa, masanın solunda bir san - dalye,

sağında ise bir koltuk durur. Odanın sağ tarafındaki kapıdan başka bir odaya geçilir.

Adolfve Gustav masa başında otururlar. Adolf, bir heykelcik yoğurur. Bu bir büsttür. Adolf un iki koltuk değneği masaya dayalı durur. Gustav puro içer.

ADOLF ...gerçekten... sana çok şey borçluyum, Gustav.

GUSTAV Boşver canım, değmez.

ADOLF Yoo, içtenlikle söylüyorum. Karım gittikten sonra, ilk birkaç gün, zavallı bir halde, şu koltuğa yığılıp kalmıştım. Hiçbir şey yapamadan dönüşünü bekliyordum. Sanki giderken koltuk değneklerimi de götürmüş gibi... Kt-mıldayarnıyordum. Ardından birkaç gün de uyuyarak geçti. Ateşler içinde yanan beynim yavaş yavaş serinledi, aklım başıma gelmeye başladı, çalışmak, yaratmak arzum yeniden canlandı; dünyaya eskisi gibi kendimden emin, cesaretle bakıyordum. İşte o sirada, sen çıktın karşıma.

GUSTAV Tanıştığımızda gerçekten acınacak haldeydin. Şu koltuk değneklerine yapışmış, sürüklüyordun kendini. An\a yine de, iyileşmene benim sebep olduğumu düşün-memelisin. Dinlenmeye, ondan da önemlisi, bir erkekle" sohbet etmeye ihtiyacın vardı, o kadar. •

ADOLF Evet, sanırım, yine sen haklısın. Eskiden bir sürü dostum vardı. Evlendikten sonra onlara ihtiyacım kal-madığını düşündüm. Seçtiğim kadm bana yetiyordu. Sonra değişik çevrelere girdim, yeni arkadaşlar edindim. Ama karım onları kıskanmaya başladı. Yalnızca ona ait olmamı istiyordu;_daha da beteri, arkadaşlarımın da ona ait olmasını istiyordu. Sonunda ben yalnız kaldım. Kıs-kançlığımla baş başa...

GUSTAV Bu hastalığa pek yatkın görünüyorsun.

ADOLF Karımı kaybetmekten korkuyordum. Ne var bunda? Yanlış anlama, ihanet edeceği aklımdan bile geçmedi.

GUSTAV Tabii! Koca dediğin böyîe şeyler düşünmez!

ADOLF Yaa... Garip, değil mi? Arkadaşlarımızın etkisi altında kalacak diye korkuyordum; onların etkisi altında kalırsa, ilişkimiz bozulabilirdi. Buna katlanamazdım.

GUSTAV Demek oluyor ki, her konuda anlaşamıy ordunuz...

ADOLF Unutulmaması gereken bir nokta var: Karım bağımsızlığına düşkündür. Ne var bunda gülünecek?

GUSTAV Neyse... Devam et. Demek bağımsızdır...

ADOLF Ayrıca, benden bir şey almak hiç mi hiç istemez.

GUSTAV Ama başkalarından alabilir, değil mi?

ADOLF *(Duraklar)* Alır... Ağzımdan çıkan her laftan nefret ediyor; aptalca olduğundan değil, sırf ben söylediğim için... Aslına bakarsan, benim fikirlerimi çalar, kendi düşünmüş gibi, söyleyiverir. Bak, bir arkadaşım ona söylediğim bir şeyi gitmiş karıma söylemiş, o da geldi bana ne müthiş bir fikir olduğunu söyledi! Benden çıkmadığı sürece fikirler müthiş olabilir.

GUSTAV Kısacası, mutlu bir adam değilsin.

ADOLF Yanılıyorsun; mutluyum ben. İstediğim kadınla evlendim; başkasını asla istemezdim.

GUSTAV Hiç özgür olmayı düşünmedin mi?

ADOLF Hayır, zannetmiyorum. Özgürlüğün huzur vereceğini düşündüğüm olmuştur, ama karım uzaklaştığı zaman onu öylesine özlüyorum ki... aynen bacaklarımı kullanmayı özlediğim gibi. Garip ama, sanki bir parçam gibi yaratılmış o. Uzaklaştığı zaman her şeyimi, yaşam sevincimi alıp götüren bir parçam. Sanki ruhumu elde etmek istiyor...

GUSTAV Haklısın... yaşam sevincini tüketmişe benziyor.

ADOLF Yok, canım, böyle bir niyeti yoktur. Kendine özgü fikirleri olan, bağımsız bir kadın işte, o kadar. Onunla karşılaştığımda bir hiçtim ben. Sanatçı taslağı, aptal bir çocuk. Beni büyütmeye, adam etmeye karar verdi.

GUSTAV Ama aslında sen onu eğittin, adam ettin, değil mi?

ADOLF Hayır. O daha fazla gelişmeye gerek olmadığını düşünüyordu. Bense devam ettim.

GUSTAV Evet, tuhaf değil mi; ilk kitabından sonra yazısında basbayağı gerileme oldu. En azından, ilerleme olmadı, diyelim... Tabii elindeki müthiş malzeme gitmişti: İlk kocası. Hiç gördün mü o adamı? Salağın biriymiş derler. - -

ADOLF Görmedim. Tanıştığımızda altı aylığına yurt dışına gitmişti. Karıma bakılırsa, adam dört dörtlük bir sa- lakmış. *(Duraklar)* Doğrudur, emin olabilirsin.

GUSTAV YaaL O zaman niye evlenmiş onunla?

ADOLF Çünkü ne biçim biri olduğunu bilmiyormuş. Nereden bilsin? İnsan şey etmedikçe...

GUSTAV Tastamam öyle... Demek insanlar şey etmedikçe evlenmeyi akıllarından bile geçirmemeli. Despotun biriymiş herhalde, değiî mi?

ADOLF İyi bildin. '

GUSTAV Tüm kocalar öyle değil midir? Mesela, sen?

ADOLF Ben mi? "Karım canı ne İstiyorsa Öyle yapsın," dediğim için mi?

GUSTAV Başka ne yapabilirdin? Zincire vuracak değildin ya,.. Söylesene, geceyi dışarıda geçirmesi hoşuna gidiyor mu?

ADOLF Hayır, hiç gitmiyor.

GUSTAV Bak, gördün mü? *(Ses tonu değişir)* Aramızda kalsın ama, gülünç duruma düşebilirsin.

ADOLF Gülünç mü? İnsan karısına güvenirse gülünç mü olur?

GUSTAV Tabii ki olur. Sen de öylesin. Oldukça gülünç..

ADOLF *(Sertleşir)* Gülünç duruma düşüyorum, öyle mi? İşte bu kafaya karşıyım ben... Halledeceğim, göreceksin halledeceğim... Çok yakında. \

GUSTAV Sakin ol canım, yine krizin tutar, filan....

ADOLF Geceyi dışarıda geçiren ben olunca, karım" gülünç duruma düşmüyor da, neden ben?...

GUSTAV Bu işler böyledir. Zaten sen, nedenlerle, nasıllarla uğraşırken, olanlar olur da... ruhun duymaz.

ADOLF Neymiş olanlar?

GUSTAV İlk kocası despotun biriymiş, öyle mi? Demek ki küçükhanım o despot adamla bağımsızlığını kazanmak için

evlenmiş. Bilir misin, küçükhammlar arada biri olmadan bağımsızlaşamazlar, o aracı da kocadır.

ADOLF Tabii... tabii.

GUSTAV Küçükhanımın aracısı şimdi de sensin.

ADOLF Ben mi?

GUSTAV Eh, şimdiki kocası sen olduğuna göre... *(Adolfun dili tutulmuş gibidir)* Haksız mıyım?

ADOLF *(Huzursuz)* Eilmem... Bir kadınla.arandaki ilişkinin nasıl bir şey olduğunu düşünmeden yıllarca yaşıyorsun; bir gün bu ilişkiyi sorgulamaya kalkınca ipin ucu kaçıyor. Gustav! Sen benim dostumsun. Hayattaki tek dostum sensin. Şu sekiz günün sonunda, sen bu otele geldikten sonra, hayatı göğüsleyecek cesareti kazandım; Cazibe alanına girdim sanki. Zembereği boşalmış bir saati onardın sen. Görüyorsun değil mi, artık gayet net düşünüyorum, gayet özgürce konuşuyorum. Sesim de eski tınısına kavuştu... galiba Öyle... neyse...

GUSTAV Ne demek istediğini pek anlamadım ama... nasıl oldu bu?

ADOLF Yani... Belki de insan bir kadınla konuşurken sesini alçaltmaya alışıyor. Tekla onunla bağırarak konuştuğumu söyler.

GUSTAV Sen de kuyruğunu kıstırır, paspasın üstüne kıvrılırsın, değil mi?

ADOLF Yapma canım! *(Düşünür)* Belki de dediğinden beter- dır durum... ama bırakalım bunları şimdi. Ne diyordum? Ha, evet. Karşıma çıktın, gözümü açtın, sanatıma geri dönmemi sağladın. Dikkatini çekerim: Ben aslında resme olan ilgimi kaybettiğimi hissediyordum, çünkü kendimi ifade etmeme yetmiyordu artık, işte, sen bunu ortaya çıkardın. Resmin çağdaş, yaratıcı sanatçıları tatmin etmeyen bir sanat dalı olduğunu söyledin ve her şey netleşti. Birden anladım ki artık renkler yetmiyor bana!

GUSTAV Resim yapamayacağından emin misin? Belki de yalnızca ara vermek istiyorsun...

ADOLF Hayır, kesinlikle yapmayacağım! Belli oldu. Bak, seninle sohbet ettiğimiz o gece, söylediklerinde haklı olduğunu düşünerek yatağa gittim. Güzelce uyuyup taze bir kafayla uyandığımda, birden haksız olabileceğini düşünüp yataktan fırladım, fırçalarımı kaptığım gibi resim yapmaya giriştim. Ama yapamadım! Tüm büyü yok olmuştu. Tuval artık anlamsız bir bez parçasıydı. Gözlerim açıldı. Yeniden resim yapmak, yeniden aptal bir oğlan çocuğu olmak mümkün değil!

GUSTAV Fark ettin ki, yaşımız gereği, gerçeği arayış serüvenimiz ancak somut, elle tutulur bir yaratıcılık gerektiriyor. Bu da heykeldir. Yani artık üç boyutta güreşmek lazım. Değil mi?

ADOLF *(Tereddütlü)* Üç boyutlu olmak... haklısın.

GUSTAV Böylece heykeltıraş olmaya karar verdin. Yani, aslında heykeltıraştın da, yolunu kaybetmiştin. Sana rehberlik gerekiyordu. Peki, çalışmak için o... yaratıcı gücü hissediyor musun bari?

ADOLF Canlandım artık!

GUSTAV Yaptığına bakabilir miyim?

ADOLF Bir kadın büstü.

GUSTAV Hem de modelsiz çalışıyorsun. Ne kadar canlı görunuyor...

ADOLF *(Sıkmtılı)* îyi ama, ne de çok birini andırıyor! Acayip *şey...* Kanıma işlemiş o kadın, sanki onun kamnda yaşıyorum.

GUSTAV Canın çok yanmış senin. Şimdi şu büste bakarken, tahmin ettiğim her şeyin doğru olduğunu görüyorum. Sen bu kadını deli gibi sevmişsin.

ADOLF Evet. O kadar sevdim ki, ben o muydum, yoksa o ben mi? Bilmiyorum. O gülerse gülerim, ağladığında ben de ağlarım. İnanır mısın, karım çocuğumuzu doğururken ben ondan beter sancılar içindeydim...

GUSTAV Dostum, bunu söylemek beni üzüyor, ama sende histeri belirtileri görüyorum.

ADOLF *(Sarsılmış)* Histeri mi? Bunu da nereden çıkardın?

GUSTAV Bir erkek kardeşim vardı, seninle aynı belirtileri gösteriyordu, çünkü o da, aynen böyle, kendini şehvete kaptırmıştı.

ADOLF Nasıl belirtiler yani?

(Custav abartılı hareketlerle anlatırken Adolf onu^dikkalle dinler, farkında olmadan hareketlerini taklit eden)

GUSTAV Korkunç bir hali vardı. Kendini iyi hissetmiyorsan bir de bunları anlatıp işkence etmek istemem sana.

ADOLF *(Acılı bir ifadeyle)* Yok, hayır, hayır... anlat hadi.

GUSTAV Zavallı çocuk, gitti, masum bir genç kızla evlendi. Hani, şirin bukleli, ceylan gözlü, bebek yüzlü, melek gibi saf kızlar vardır ya, öyle biriyle. Ama, kız ne yaptıysa yaptı, erkek egemenliğine son vermeyi becerdi.

ADOLF Nasıl yani?

GUSTAV İdareyi ele aldı yani. O melek bizimkini neredeyse cennete gönderecekti. Korkunçtu! Korkunç...

ADOLF *(Soluksuz kalmıştır)* Nasıl yani?

GUSTAV (Ağîr *ağır, tadını çıkararak anlatır)* Bir gün, onunla ben, ikimiz... oturmuş, konuşuyorduk. Derken birden, çehresi bembeyaz oldu. Kolları bacakları kaskatı kesildi. Ardından parmakları kıvrıldı, işte böyle... *(Ellerini yumruk yapıp Adolf'e doğru uzatır, o da aynı hare - keti tekrarlar)*

Aa, bir de baktım, gözleri kan çanağı gibi oldu, sonra da geviş getirir gibi çiğnemeye, dişlerini gıcırdatmaya başladı. *(Çiğner, Adolf taklit eder)* Gırtlağından gurultular geliyordu, çenesi yumruk yemiş gibi çarpıldı, göz bebekleri ateş böcekleri gibi yanıp sönmeye başladı, dili bir içeri bir dışarı, oynayıp duruyor, ağzından salyalar saçılıyordu. Sonra koltuktan aşağı yuvarlandı, boğulacak gibi oldu, kıvranmaya başladı. Derken...

ADOLF *(Soluksuz)* Dur.,. Yeter!

GUSTAV İyi misin?

ADOLF Hayır.

GUSTAV *(Kalkar, bir bardak su alır)* Hadi, iç bunu da... konuyu değiştirelim.

ADOLF *(Cılız bir sesle)* Sağ ol... Ama devam et sen. Anlat.

GUSTAV Peki, tamam. Neyse, kendine geldiğinde olan biteni hatırlamıyordu. Tümüyle bilinçsizmiş. Senin de başına geldi mi böyle bir şey?

ADOLF Evet. Birkaç kez baygınlık geçirdim ama, doktor kansızlıktan dedi.

GUSTAV Önce öyle sanılıyor ama, inan bana, dikkat etmezsen histeriye dönüşüyor.

ADOLF N,e yapmam gerekir?

GUSTAV İlk yapılacak şey cinsel ilişkiden tümüyle uzak durmak...

ADOLF Ne kadar zaman için?

GUSTAV En azından altı ay.

ADOLF Yapamam! Evliliğim yıkılır.

GUSTAV O zaman, hayatına elveda!

ADOLF *(Heykelciğin üstünü bir bezle örter)* Yapamam! '

GUSTAV Yani hayatını kurtarmak istemiyorsun. Bana bu kadar güveniyorsan, samimi olmalısın. Canını sıkan b a ş k a bir şey var mı, benden bile gizlediğin? Küçük bir sır? Anlaşmazlık yalnızca bir konuda olamaz. Çatışmaya neden olacak öyle çok şey var ki hayatta... Hadi, çekinme, söylemediğin bir şey var mı? Hani demin, bir çocuğunuz olduğunu, biraz büyüyünce bir ailenin yanına verdiğinizi söylemiştin... Neden istemediniz o çocuğu?

ADOLF Karım öyle uygun gördü.

GUSTAV Neden? Hadi... Bana açıklayabilirsin.

ADOLF Çocuk üç yaşma geldiğinde ona benzemeye başlamıştı... eski kocasına yani.

GUSTAV Yaa! Sen şu eski kocanın neye benzediğini biliyor musun?

ADOLF Hayır, bilmiyorum. Bir ara eski bir fotoğrafını görmüştüm, ama bizim çocuğa benzemiyordu.

GUSTAV Fotoğraflara bakma sen... Zaten o günden bu yana adam değişmiştir. Peki, durumdan şüphelenmedin mi?

ADOLF Hayır, hiç şüphelenmedim. Çocuk biz evlendikten bir yıl sonra doğmuştu. Zaten ben Tekla'yla tanıştığımda kocası yoktu ki burada, yani işte burada... Biz burada tanıştık. Sonra da her yaz geldik bu pansiyona.

GUSTAV Demek şüphelenecek bir şey bulamadın. Zaten niye şüphelenesin ki? Bazen dul bir kadm yeniden evlenip çocuk doğuruyor, bir de bakıyorsun, çocuk ölü kocasına benziyor... Tatsız bir durum. İşte bu yüzden Hindistan'da dulları ölü kocalarıyla birlikte yakarlar. Peki, eski kocasını kıskandın mı hiç? Mesela, yürüyüşe çıkmışsınız, eski kocayla karşılaşıyorsun, adam gözlerini Tekla'ya, senin karma dikip, "Biz," diyor... Biz! Yani onlar!

ADOLF Düşüncesi bile ürpertiyor; itiraf ederim.

GUSTAV Yaa, gördün mü? Asla kurtulamazsın bundan. Hayatta bazı çatlak sesler olduğunu, bunların asla düzele- meyeceğini görmüyor musun? Yapacağın tek şey kulaklarını tıkayıp çalışmaya bakmak.

ADOLF Sözünü kestiğim için bağışla ama, konuşurken bazen Tekla'ya o kadar çok benziyorsun ki... Sen de, sanki nişan alırmış gibi, sol gözünü kısıyorsun, Ve bakışların...
Tekla'mnki gibi beni hipnotize ediyor.

GUSTAV Yaa, öyle mi?

ADOLF İşte, bak! Sen de aynen onun gibi, "Yaa, öyle mi?" dedin.

GUSTAV Belki uzaktan akrabayız... Hepimiz aynı şeyin soyu değil miyiz? Neyse... Karınla tanışıp her şeyi bizzat görmek isterdim doğrusu.

ADOLF Bir şey söyleyeyim mi? Benim hareketlerimi hiç taklit etmez. Kullandığım deyimleri kulla'nmamaya özen gösterir üstelik. Evli insanlar giderek birbirlerini taklit ederler ya, o beni hiç taklit etmez!

GUSTAV Bu kadın seni hiç sevmemiş!

ADOLF Ne?

GUSTAV Affedersin ama, kadınlar için sevmek almak demektir, bir kadın bir adamdan hiçbir şey almıyorsa, o

— adamı sevmiyor demektir. Bu kadın seni hiç sevmemiş!

ADOLF Karımın ilk kocasından sonra bir daha kimseyi sevemeyeceğini mi düşünüyorsun?

GUSTAV Evet, aynen böyle düşünüyorum. İlkinde enayi gibi hisseder kendini, sonra maymunun gözü açılır. Senin doğru dürüst hayat tecrüben yok... Aldatılan insandan korkmalısın dostum. Tehlikelidir!

ADOLF ^ıçak gibi sözler... İçimde bir şeyleri doğrayıp duruyorsun. Engelleyemiyorum bunu, ama iyi geliyor. Demek beni sevmedi... O zaman niye seçti beni?

GUSTAV Anlat bana, seni nasıl ağma düşürdü? Sen mi onu tavladın, yoksa o mu seni?

ADOLF Bilmem, anlatabilir miyim? Neler olduğunu nasıl anlatayım? Her şey bir anda olup bitmedi ki.,.

GUSTAV Tahmin edeyim mi neler olduğunu?

ADOLF Edemezsin!

GUSTAV Kendin ve karın hakkında anlattıklarından sonra, olan biteni tahmin etmek zor değil. Dinle bak. Kocası seyahate çıkmıştı, yalnız kalmıştı. Önce özgür olmanın ta- dini çıkardı, sonra içinde bir boşluk hissetmeye başladı, tki haftadan sonra bu boşluk-derinleşmiştir. Derken yeni bir adam belirir ufukta ve... boşluk doldurulur. İki adamı mukayese ettikçe kocanın izleri yavaş yavaş silinir, gözden uzak, gönülden ırak, vesaire vesaire... Derken tutkular baş gösterir, kadınla adam huzursuzlaşırlar, kocayı hatırladıkça vicdanları rahatsız olur. Minareye kılıf ararlar, sonunda abla kardeş rolüne bürünürler... Gövdeleri birbirlerini arzu ettikçe ilişkilerinin dostluk olduğunda daha çok ısrar ederler...

ADOLF Abla kardeş mi? Nereden bildin?

GUSTAV Tahmin ettim. Çocuklar evcilik oynarken anne baba olurlar, büyüyünce kardeşlik oyunu başlar. Örtbas etmek için aralarmdakini... Bu saklambaç oyunu, kimsenin onları göremeyeceği, karanlık bir köşede, elleri birbirine değinceye kadar devam eder. Ama içlerinde, birinin onları en karanlık köşelerde bile gözetlediğine dair bir duygu vardır. Korkarlar... Korktukça da o görünmeyen kişinin hayaleti büyür, bir karabasana dönüşür, kapıya dayanmış bir alacaklı

gibi, masum oyunlarını cehennem azabına çevirir. Yemek masalarında aralarına girmiş kara bir eldir, gecenin sessizliğinde yürek çarpıntılarına eşlik eden ürkütücü bir soluktur. Birbirlerine kavuşmalarını engelleyemeyecektir, ama mutluluklarını bozar. Onun görünmeyen gücünü hissederler; bundan kaçmaya, ödemedikleri bir borcun yükünden kurtulmak istercesine uğraşırlar, ama nafile! Suçlarının yükünü taşıyacak kadar güçlü olmadıkları için, bir günah keçisi bulmak gerekir. Özgürlük nutukları atarlar, ama adamm karşısına geçip, "Birbirimizi seviyoruz," demeye cesaret edemezler. Eh, korkaklara da bir hayaletle saklambaç oynamak yakışır, değil mi?

ADOLF Evet ama, unutma ki, o beni eğitti, yeni fikirler aşıladı bana...

GUSTAV Yoo, unutmadım da... merak ediyorum, acaba niye ötekini de eğitip özgürlükçü düşüncelerini benimsetememiş?

ADOLF Aaa, o salağın tekiymiş.

GUSTAV Doğru ya, o bir salaktı. Esnek bir kavram bu. Kaniim yazdığı romanda iddia edildiğine göre, adamın salak olürşunun tek sebebi karını anlamamış olması... Bağışla ama, karın bu kadar derin biri mi? Yazdıklarından hiç belli olmuyor da...

ADOLF Bana da öyle geliyor. Bazen anlamakta zorluk çekiyorum, itiraf ederim. Yani kafalarımız aynı şekilde çalışmıyor, Onu anlamaya çalıştığım zaman kafamın içinde bir şey tutukluk yapıyor gibi...

GUSTAV Belki sen de salağın tekisin!

ADOLF Hayır, sanmıyorum. Aslında onun yanıldığını düşünüyorum, hem de sık sık düşünüyorum bunu. Mesela bak, bana yazdığı son mektup... bugün geldi. *(Cebinden mektubu çıkarır)*

GUSTAV *(Mektuba göz atar)* Hmm, el yazısı tanıdık geliyor.

ADOLF Erkek yazısı gibi, değil mi?

GUSTAV Doğru. El yazısı aynen böyle olan bir adam tanıyorum. Bak, sana "küçük kardeş" diyor. Hâlâ mı oynuyorsunuz bu

oyunu? încir yaprağı biraz örselendi ama yerinden kımıldamadı galiba... Üstelik karma, "Siz," diye mi hitap ediyorsun?

ADOLF Aramızdaki saygılı İlişkinin bir göstergesi bu...

GUSTAV Yani, kendini abla ilan ederek ona saygı göstermeni sağlıyor, öyle mi?

ADOLF Kendimden çok ona saygı duymak istiyorum. Varlığımın en iyi yanı o olsun diye uğraşıyorum.

GUSTAV Varlığının en iyi yanı sende kalsa daha iyi değil mi? Belki de huzursuz olursun, ama şu durumda olmak, yani karının yanında ikinci sınıf biri olarak dolaşmak hoşuna mı gidiyor?

ADOLF Evet, hoşuma gidiyor. Ondan birazcık aşağıda olmak istiyorum. Mesela, ona yüzmeyi ben öğrettim ve şimdi benden daha iyi yüzdüğünü söyleyerek övünüyor. Başlarda onu cesaretlendirmek için yavaş yüzdüm, beni geçme s ine izin verdim, sonradan baktım ki gerçekten beni geçiyor. Belki de cesaretimi kırmıştır. Bilmem ki...

GUSTAV Başka bir şey öğrettin mi ona?

ADOLF Tabii. Aramızda kalsın ama, bazı kelimeleri yanlış yazıyordu; doğrusunu ben öğrettim. Yazışmaları tümüyle ona bıraktım. İnan, yazmayı unutmuşum bu yüzden, şimdi bazen ben yanlış yazıyorum, Ona yazmayı Öğrettiğimi hatırlar mı sence? Tabii ki hayır! Ona göre şimdi salak olan benim.

GUSTAV Demek ki artık seni de salak yerine koyuyor!

ADOLF Yok canım, şaka yapıyor.

GUSTAV Şaka.maka... Resmen yamyamlık bui Yamyamlar da güç kazanmak için insan eti yerler. Bu kadın, yamyam gibi, senin ruhunu, cesaretini,, bilgini yemiş, bitirmiş.

ADOLF Asıl kendime güvenimi tüketti. Oysa ilk kitabını yazması için onu ben yüreklendirmişim.

GUSTAV Sahi mi?

ADOLF Övgülere boğdum onu. Oysa ucuz edebiyat yaptığını düşünüyordum. Yine de edebi çevrelere soktum ki, kendini geliştirsin, ufku açılsın. Kişisel ilişkilerimi kullanıp ağır

eleştirilerden korudum onu. Kendine güvenini sağladım ve o güveni hep canlı tuttum ben. Öyle uğraştım ki bunlarla, kendi işime bakacak gücüm kalmadı. Hep verdim, hep verdim ve bitti... Biliyor musun, ressam olarak şöhretim onu gölgeleyecek diye yaptıklarımı kü- çümsüyordum ki, kendini önemsesin, kendine güveni sarsılmasın. Resim yapmanın hiç önemi olmadığını o kadar sık söyledim ki, sonunda kendim de inandım galiba. Yani, sana yalnızca kartları açıvermek düştü dostum... Yoksa, her şey ayan beyan ortadaymış.

GUSTAV Kusura bakma ama, sohbetin başında senden bir şey almak istemediğini söylememiş "miydin?

ADOLF Artık istemiyor. Alacak bir şey kalmadı ki...

GUSTAV Desene, yılanın karnı doydu, kurbanlarını kusuyor artık!

ADOLF Belki düşündüğümden de fazlasını götürmüştür... belli etmeden.

GUSTAV Eminim Öyledir. Belli bile etmeden. Buna hırsızlık derler!

ADOLF Belki beni eğittiği de palavra...

GUSTAV Tabii ki palavra. Ası] sen onu eğitmişsin. Ama o kadar kurnaz ki, aksine inandırmış seni. Söyler misin, ne yapmış da eğitmiş seni?

ADOLF Canım, şey oldu mesela...

GUSTAV Ne?

ADOLF Yani ben...

GUSTAV Seni boş ver. O ne yaptı?

ADOLF Bilmiyorum.

GUSTAV Gördün mü!

ADOLF Neyse... Tüm inançlarımı yitirmeden önce çıktm ortaya, uçurumun dibine yuvarlanmaktan kurtardın beni. İnanç aşıladın bana,

GUSTAV *(Güler)* Heykel yapmak gibi mi?

ADOLF" *(Tereddütlü)* Evet.

GUSTAV Sen de buna inandın, öyle mi? İnsanın çocukluktan kurtulmak için soyut hayalleri bunlar. Geçmiş olsun... Gerçekten inanıyor musun saf biçimler yaratabileceğine, üç

boyutlu bir şeyler yaratabileceğine? Biz yaştakilerin gerçeğini jjekle dökebileceğim mi sanıyorsun? Renksiz düşler yaratabilir misin? Gerçekten inandmmı buna?

ADOLF *(Sarsılmış)* Hayır.

GUSTAV Ben de inanmamıştım zaten.

ADOLF Niye inanıyormuş gibi yaptın öyleyse?

GUSTAV Haline acıdım.

ADOLF Acınacak haldeyim, değil mi? Bittim ben, iflas ettim, sevdiğim kadını bile kaybettim.

GUSTAV İhtiyacın mı var ki ona?

ADOLF Bir zamanlar Tanrıya'nasıl ihtiyacım vardıysa, şimdi de ona var. Tapınılacak bir şey istiyorum;

GUSTAV Tapınma ihtiyacım göm gitsin, mezarının üstüne de sağlıklı bir bitki dik, yeşersin. Doğru dürüst bir tatmin yolu bul... mesela...

ADOLF Tapınılacak bir şeyim olmazsa, yaşayamam ben.

GUSTAV Esaret bu!

ADOLF Tapınılacak bir kadın istiyorum. \

GUSTAV Hay Allahım! Önünde diz çökecek bir şey diye tut-turuyor... Tanrıya dön o zaman. Tanrıyı bırakıp kadınlara tapan bir adam! Özgürlük diye tutturup özgür düşü- nemeyen biri... Senin şu gizemli, mistik, ruhu pek derinlikli karının tek özelliği ne biliyor musun? Cehalet! Şu hale bak, nerede "S" nerede "Z" kullanılacağını bile bilmiyor. Eksik etek, hepsi bu! Giydir pantolonu, burnunun altına bir bıyık tak, kulak ver sözlerine, o zaman anlayacaksın senin ve bir sürü erkeğin kötü kopyasından başka bir şey değil o. Çıplak bir kadım seyrettin mi hiç? Elbette seyretmişsindir. O gelişmemiş erkek gövdesi... büyümesi yarım kalmış oğlan çocuk... Göğsü azıcık kabarmış yeni yetme... Yılda on üç kez kanayan kronik kansız bir vücut. Mekanizması tutukluk yapıp duruyor; dışı afili, içi boktan, işporta malı bir. saat gibi. Hayır gelir mi böyle bir yaratıktan?

ADOLF Diyelim ki hepsi doğru... Peki, o zaman, niye onunla eşit, hatta tek vücut olduğumu hissediyorum ben?

GUSTAV Hayal görüyorsun... Eksik eteğin cazibesine kapılmışsın. Belki de zamanla ona benzedin. Fizik kanunu, o senin düzeyine

çıkamadı, sen onun düzeyine indin. *(Sa - atini çıkarır, bakar)* Altı saattir konuşuyoruz. Karm az sonra gelir. Biraz dinlen istersen.

ADOLF Hayır... gitme. Yalnız kalamam şimdi.

GUSTAV Kısa bir süre canım7Sonra karın gelecek.

ADOLF Evet, gelecek. Tuhaf değil m t hem özledim, hem de korkuyorum. Bana sarılıyor, öpüyor, yumuşacık... ama kanım çekiliyor sanki o öpücükle, uyuşturuyor beni.

GUSTAV Dostum, durumun endişe verici. Doktor değilim ama, galiba bir ayağın çukurda senin. Son yaptığın resimlerden anlaşılıyor zaten.

ADOLF Sahi mi? Nasıl?

GUSTAV Renkler öyle uçuk, öyle soluk ki, resminin içinden ölü bir çehre sırıtıyor sanki. O solgun renkler, eprimiş görüntüler arasından senin avurdu avurduna çökmüş, kansız, canı çekilmiş suratın beliriyor...

ADOLF Yeter! Sus!

GUSTAV Bu yalnızca benim fikrim değil ki. Gazeteyi gördün mü?

ADOLF *(Dikdir)* Yoo...

GUSTAV Bak, şurada. Masanın üstünde.

ADOLF *(Gazeteye uzanır, vazgeçer)* Ne. varmış gazetede?

GUSTAV Okusana. İstersen ben okuyayım...

ADOLF Hayır!

GUSTAV İstersen, çeker giderim.

ADOLF Yoo, yok, hayır! Bilmiyorum... -Sanırım senden nefret etmeye başladım- yine de gitmeni istemiyorum. Buzlu sulardan çekip çıkarıyorsun beni, tam soluk alırken tekrar ta dibe itiyorsun. Sırlarımı açmasaydım yine oyalayabilirdim kendimi", ama içim bomboş şimdi. Bir îtal- ~yan ustanın tablosu vardır, bilir misin? İşkenceyi anlattfr- Bir azizin gövdesinden barsaklarını bucurgatla söker, çıkarırlar. Kutsal adam yatmıştır, giderek bucurgat kalınlaşır, gövdeyse zayıflarTSen de bana böyle bir şey yaptın. Ben cılızlaştım, sense güçlendin. Gidersen içimde ne var ne yok götüreceksin, salt kabuğum kalacak diye korkuyorum.

GUSTAV Ne biçim bir düş gücü bu! Neyse, karın birazdan yüreğini geri getirecek zaten. .

ADOLF Hayır, artık getiremez. Yaktın kavurdun onu da. Sanatım, aşkım, umutlarım, inançlarım... hepsi yandı kül oldu.

GUSTAV Çoktan yanıp kül olmuşlardı onlar. ,

ADOLF Kurtarılacak bir şeyler kalmıştı yine de. Artık çok geç. Katil!

GUSTAV Biz yalnızca çöpleri yaktık. Şimdi sıra külleri savurmaya geldi.

ADOLF Lanet olsun! Nefret ediyorum senden!'

GUSTAV Güzeel. Belirtiler iyi. Demek ruhunda canlı bir şeyler kalmış. Yeniden yaşama kavuşturacağım seni. Adolf! Sözümü dinleyecek misin?

ADOLF Ne dersen yapacağım.

GUSTAV Yüzüme bak.

ADOLF İşte, şimdi bana öteki gözlerinle bakıyorsun, o donduruc bakışlarla...

GUSTAV-Şimdi dikkatle dinle beni.

ADOLF Tamam da, kendinden söz et artık. Benimle ilgili tek kelime etme. Açık bir yara gibiyim, dokundukça sızlıyorum.

GUSTAV Anlatacak bir şeyim yok... Ölü dillerle uğraşan dul bir adamım, hepsi bu... Tut elimi.

ADOLF Ne müthiş bir güç var sende,,. Elektriğe tutulmuş gibi oluyor insan.

GUSTAV Bir zamanlar ben de senin gibi güçsüzdüm. Kalk ayağa !

ADOLF *(Ayağa kalkar, düşecek gibi olur, Gustav'ın boynuna sarılır)* Boş bir çuval gibiyim, üstelik beynim de uyuştu sanki.

GUSTAV Karşıya yürü.

ADOLF Yapamam!

GUSTAV Sana yürü dedim, yoksa yersin tokadı. _ ,

| ADOLF *(Diklenir)* Ne dedin sen?

GUSTAV Yapıştırırım tokadı dedim, ! ADOLF *(Bir adım geri sıçrar, Öfkeli)* Sen mi? K ^GUSTAV Bak, gördün mü? Kan beynine

hücum etti, hare- j ketlendin işte. Şimdi biraz daha elektrik verelim sana.

Karın nerede? : --

ADOLF Nasıl, nerede?

GUSÎ&V Karın şimdi nerede, dedim. ADOLF Şey:., o... bir toplantıya katılıyor. GUSTAV Emin misin? ADOLF Elbette eminim. GUSTAV Nasıl bir toplantıymış bu? ADOLF Sokak çocukları için... ; ^ GUSTAV Karınla dostça mı ayrıldınız?

ADOLF *(Tereddütlü)* Dostça mı? Şey... Hayır, i GUSTAV Demek kötü ayrıldınız. Ne yaptın da kızdırdın onu?

ADÖLÇ Senden korkulur. Nereden bildin?

GUSTAV Gayet basit. Üç bilinenli bir denklemi çözmek hiç de zor değildir. Ne dedin ona? v ADOLF Dedim ki...

Topu topu ikl-üç kelime ettim canım...

Ama kötü şeylerdi. Çok

pişmanım. GUSTAV Pişman olma.

Ne dedin?

ADOLF Dedim ki... "Geçkin kokonanın birisin!" dedim, işte o kadar.

GUSTAV Başka?

ADOLF Hepsi bu.

'

GUSTAV Olamaz. Başka bir şey de söylemişsindir, hatırlamıyorsun, ya da hatırlayacak cesaretin yok. Derinlere gömmüşsün. Hadi, çıkar baklayı ağzından. ADOLF Hatırlamıyorum.

GUSTAV Ama ben biliyorum. "Yaşından utan! Genç sevgili peşinde koşacak halin mi kaldı?" demişsin, ADOLF

Böyle mi demişim? Olabilir... Sen nereden biliyorsun?

GUSTAV Ben buraya gelirken vapur iskelesinde anlatıyordu, duydum.

ADOLF Kime anlatıyordu?

GUSTAV Dört genç adamla birlikteydi. Genç adamlara zaafı var besbelli...

ADOLF N'olmuş yani?

GUSTAV Yine abla-kardeş oyununa başlamış... Herhalde siz artık evcilik oynuyorsunuz.

ADOLF Yani sen onu gördün.,.

GUSTAV Evet, gördüm. Ama sen benim gördüğüm gibi hiç görmemişsindir karını. İşte bu yüzden dostum, insan kendi karısını asla tanıyamaz. Bir fotoğrafı var mı sende? *(Adoîf, endişeli bir ifadeyle, cüzdanından fotoğrafı çıkarır, uzatır.)*

GUSTAV Bu fotoğraf çekilirken sen de yanında miydin?

ADOLF Hayır.

GUSTAV Bak şuna. Resmini yaptığın kadın bu mu? Hayır. Belki yüz hatları benziyor, ama ifade tümüyle farklı. Sen anlayamazsın o farkı, çünkü tuvaline kafandaki kadını aktarıyorsun. Şimdi, unut modelini, bir daha bak fotoğrafa. Neler görünüyor? Ben her an kırıştırmaya hazır, aşüfte bir kadın görüyorum. Ağzının kıyısında titreşen, senden kolayca sakladığı şu hınzır kıvrımı görüyor musun? Ağına düşüreceği erkek arayan şu bakışları görüyor musun? Saçını toplayıp boynunu, gerdanını iyice açtığım, yakasını çapkınca kaldırdığını görüyor musun? Tüm bunları görüyor musun ?

ADOLF Evet... şimdi görüyorum.

GUSTAV Aman dikkat, dostum.

ADOLF Neye dikkat edeceğim?

GUSTAV İntikam almak isteyecektir. Onu en hassas yerinden vurmuşsun, unutma. Artık'kimselerin onu beğen-meyeceğini, sevgili bulamayacağını söylemişsin. Mesela,, berbat şeyler yazdığını söyleseydin, zevksizliğine gülüp geçerdi. Ama'artık, inan bana, şimdiye kadar yapmadıysa, yakında yapar yapacağını.

AD0LF Gerçeği bilmek istiyorum.

-.„, GUSTAV Öğren o zaman.

ADOLF Ben mit öğreneceğim?

GUSTAV İstersen yardım ederim sana. *(Uzaktan vapur düdü - ğü duyulur)* İşte vapur geliyor. Birazdan burada olur.

ADOLF Gidip karşılamalıyım,

GUSTAV Hayır. Burada kalmalısın. Mesafeli ve dikkatli ol. Eğer vicdanı rahatsa sana ağız dolusu hakaret edebilir. Eğer bir halt işlemişse, kucaklayıp öpücüklere boğacaktır.

ADOLF Emin misin?

GUSTAV Kesinlikle emin olmak mümkün değil... Bazı hay-

^ vanlar avcıları şaşırtmak"için yanlış kokular saçarlar. Ama yine de gerçeği bulacağız. *(Yan odanın kapısını gös - terir)* Şurada, yan odada olacağım. Sizi oradan izleyeceğim. Gösteri bitince yer değiştiririz. Ben içeri girer yılanı kışkırtırım, sen öteki-kapı dan çıkansın. Sonra bir araya gelir, durumu değerlendiririz. Silahına davran dostum! Yanlış yola saparsan iki kez yere vururum, anlarsın.

ADOLF Tamam. Ama, n'olur, uzaklaşma. Yanımda olduğunu bilirşem içim rahat olacak.

GUSTAV Merak etme. Buradayım. İnsan ruhunu parçalayıp nasıl ortalığa dökeceğimi göreceksin; sakın telaşa kapılma. İlkinde insan kendini berbat hissedebilir, ama sonucunu görünce pişman olmazsın. Unutma: O uzaktayken benimle görüştüğünü sakın ağzından kaçırma. Bu konuda tek kelime etmek yok. Onun zaaflarını bizzat ben çıkaracağım ortaya. Şşşt! Geldi bile. Kendi odasına girdi önce. Dinle, bak, şarkı söylüyor. Demek ki sinirli. Omuzlar geriye, haz'rol! Şuraya otur ki, karşına otursun; böylece ikinizi de görebilirim. 1

ADOLF Akşam yemeğine daha bir saat var. Sanırım bizden başka müşteri yok. Zil çalmadı hiç. Korkarım yalnız olacağız.

GUSTAV Ne o? Baygınlık mı hissediyorsun? ADOLF Hayır, hiçbir şey hissetmiyorum. Evet... olacaklardan korktuğumu hissediyorum. Ama durduramam artık. Ok yaydan çıktı bir kere. Bardağı taşıran son damla olmadı... ilki de yoktu aslında... Her şey bir araya geldi işte. GUSTAV O gideceği yere gider... Hedefi neyse oraya. Yoksa huzur bulamazsın. Au revoir!

(Gustav çıkar. Adolfbir baş hareketiyle onu uğurlar. Ayakta, bir süre fotoğrafa bakar, sonra onu yırtar, parçalarını masa - mn altına atar. Sonra koltuğa oturur, kravatıyla, ceketiyle, saçlarıyla oynar. Tekla girer, doğrudan ona yaklaşır, kucakla - yarak Öper, dostça, neşeli, keyiflidir.)

TEKLA Merhaba küçük kardeş... Nasılsın bugün? ADOLF *(Yumuşamaya başlamıştır, direnmeye çalışarak, şakacı bir ifadeyle*

konuşur) Beni böyle öperek neler gizlemeye çalışıyorsun bakalım? TEKLA Müthiştim, biliyor musun? Müthiş bir cadıydım! ADOLF îyi eğlendin mi bari?
TEKLA Çok! O korkunç toplantıdan söz etmiyorum tabii. Fransızların dediği gibi, o toplantı tam bir merde! Söyle bakalım, kedicik yokken küçük kardeş ne yaptı? *(Birini ararmış gibi kuşkuyla odaya göz gezdirir)* ADOLF Hiiç... Yalnız başıma can sıkıntısından patladım. TEKLA Kimse yok muydu yanında? ADOLF Yoo... Yapayalnızdım.
TEKLA *(Adolfa bakar, sonra koltuğa oturur.)* Burada kim oturdu?
ADOLF Orada mı? Hiç kimse...
TEKLA Garip şey... Koltuk hâlâ ılık, sanki biri oturmuş gibi. Yastık da ezilmiş. Kadm mı aldın içeri?
ADOLF Ben mi? Şaka ediyorsun herhalde.
TEKLA Kıpkırmızı oldun. Sanırım minik kardeş yalan söy- luygr. Hadi bakalım. Her şeyi arılat kediciğine de, vicdanın rahatlasın. -

(Tekla onu çekince Adolf dizlerine kapanır.) ADOLF *(Güler)* Küçük bir şeytansın sen... Biliyor musun? TEKLA Öyle mi? Bilmem... Ben kendimle ilgilenmem ki... ADOLF Hiç kendim düşünmezsin, değil mi? TEKLA (*Çevresine bakımr)* Yalnızca kendimi düşünürüm.

Bencilin biriyimdir. Neden felsefe yapıyoruz şimdi?
ADOLF Elini alnıma koy.
TEKLA *(Cilveli)* Kafacığın mı karıştı? Şimdi hallederim. *(Al - nmdan öper)* İşte! Geçti, değil mi?
ADOLF Şimdi daha iyi. *(Sessizlik)*
TEKLA Eee? Nasıl vakit geçirdin bakalım? Resim yaptın mı hiç?
ADOLF Vazgeçtim resim yapmaktan. ■-TEKLA Ne? Resimden vaz mı geçtin? ADOLF Evet Sakın azarlama beni. Elimde değil... Artık resim yapamıyorum. TEKLA Eee? Ne yapacaksın şimdi? ADOLF Heykel yapmaya karar verdim. TEKLA- Yine yenilik peşindesin ha? ADOLF Evet... Hemen olay çıkartma. Bak. TEKLA *(Büstün üstündeki örtüyü açar)* Aman aman... şuraya da bakın. Kimmiş bü? • ADOLF Tahmin et.

""TEKLA *(Yumuşak)* Küçük kedicik, Öyle mi? Seni gidi seni! ADOLF Sence de benziyor, değil mi? TEKLA Nereden bileyim... Suratı yok ki. ADOLF Evet ama... ne güzel değil mi? TEKLA *(Baştan çıkana bir tavırla yanağım sıkıştırır)* Sus, yoksa öperim seni. ADOLF *(Geri çekilir)* Dikkat et. Biri gelebilir. TEKLA N'olur gelirse? Kocamı öpemez miyim? Yasal haklarım var benim!

ADOLF Evet ama, biliyorsun, kimse inanmıyor karı-koca olduğumuza. O kadar çok Öpüşüyoruz ki... Ancak kavga edersek evli olduğumuza inanırlar.

TEKLA Neden kavga edecekmişiz? Söylesene... Hep iyi geçinmek istemez misin? Mutlu olmamızı istemez misin?

ADOLF Tabii isterim ama...

TEKLA N'oldu birden? Kim inandırdı seni resim yapamayacağına?

ADOLF Her şeyi birilerinin etkisiyle yaptığımı sanıyorsun sen. Kıskançlık bu.

TEKLA Evet, kıskanıyorum. Benden uzaklaşırsın diye korkuyorum.

ADOLF Korkuyor musun? Senden başka hiçbir kadını sevemeyeceğimi bilmiyor musun? Sensiz yaşayamam ben.

TEKLA Beni korkutan kadınlar değil. Arkadaşların. Aklına tuhaf fikirler sokuyorlar.

ADOLF Yine de korkuyorsun yani... Neden korkuyorsun?

TEKLA *(Ayağa kalkar)* Biri gelmiş buraya. Kim geldi?

ADOLF Bakışlarımdan rahatsız oldun, değil mi?

TEKLA Böyle bakmandan hoşlanmıyoaım. Her zaman böyle bakmazsın bana.

ADOLF Nasıl bakıyormuşum?

TEKLA Gözlerini deviriyorsun, işte... tuhaf bakıyorsun.

ADOLF Evet, belki. Bu güzel çehrenin ardında ne gizlediğini anlamaya çalışıyorum.

TEKLA Bakarsan bak! Gizleyecek bir şeyim yok benim. Ama... tuhaf konuşuyorsun, üstelik... imalı laflar ediyorsun... felsefe yapıyorsun. *(Tehditkâr bir tavırla Adolf'un üstüne yürür.)* Kim geldi buraya?

ADOLF Yalnızca doktorum uğradı.

TEKLA Doktorun mu? Ne doktoru?

ADOLF Şu... şehirdeki doktor.

TEKLA Adı neymiş o doktorun?

ADOLF Sjöberg.

TEKLA Ne dedi? ^

ADOLF Şey dedi... Bir sürü şey söyledi de... buğrada... dedi ki, hister; olabilir mişim...

TEKLA Bir sürü şeyse... başka ne ded:?

ADOLF Çan sıkıci'.şeyler işte.

TEKLA Neler? Söylesene!

ADOLF Bir süre için evli çiftler gibi yaşamamızı yasakladı.

TEKLA- Biliyordum. Bizi ayırmak istiyorlar. Çoktan anlamıştım bunu.

ADOLF Anlayacak bir şey yok, çünkü doğru değil. Belki de gözünü korku bürüdüğü için hayal gücün kâbuslar yaratıyor. Neden korkuyorsun? Sana başkalarının gözüyle bakarım da, görmek istediğim kadın yerine, içyüzünü anlarım diye mi?

TEKLA Asıl sen hayal gücünü denetle Adolf. Hayal gücü insan ruhundaki şeytandır.

ADOLF Nereden Öğrendin bunları? Vapurdaki genç adamlardan mı?

TEKLA Elbette... Genç adamlardan öğrenecek çok şeyimiz var.

ADOLF Gençlere aşkın kabarmış, bakıyorum.

TEKLA Her^zaman severim onları. Seni niye sevdim sanıyorsun? İtirazın mı. var?

ADOLF Hayır, yok. Ama başkalarını istemiyorum.

TEKLA *(Cilveli)* Yüreğimde çok yer var kardeş... Seni de alır, başkalarını da...

ADOLF Ama bu kardeş başka kardeşler istemiyor!

TEKLA Gel, kediciğini kucağına al da böyle kıskanç olduğun için saçını çeksin. Kıskançlıktan çatlıyorsun sen! Ha- di, gel. *(Gustav bitişikteki odada iki kez yere vurur.)*

ADOLF Hayır! Oyun oynamak istemiyorum. Ciddi konuşmak istiyorum.

Aman Tanrım! Ciddi konuşmak istermiş! Fena halde ciddileştin, ha? *(Başım tutup kendine çeker, öper)* Hadi gül biraz... Bak, ne güzel oldun.

ADOLF *(İstemeye istemeye gülümser)* Allah kahretsin! Cadının birisin sen.

TEKLA Tabii ki öyleyim. Sakın kızdırma *beni,* yoksa fena çarparım!

ADOLF *(Kalkar)* Tekla'-Ofcur şuraya, başını çevir, profil ver. Heykelin suratını yapacağım.

TEKLA Böyle mi?

ADOLF *(Bakar, çalışmaya başlamış gibi yapar)* Şimdi beni aklından çıkar... başka birini düşün.

TEKLA Son kurbanımı düşüneyim mesela... jgf*

ADOLF Şu, vapurdaki genç adam mı?

TEKLA Evet, o. Minicik, şirin bir bıyığı vardı. Yanakları da sulu şeftaliler gibi, pembecikti. Isırmak istiyor insan.

ADOLF *(Çehresi kararır)* Ağzmm kıyısındaki şu ifadeyi bozma.

TEKLA Nasıl bir ifade?

ADOLF Hınzır, sinir bozucu bir ifade. Daha önce fark etmemiştim. ^ i

TEKLA' Böyle mi? ^ i

ADOLF Hah, işte öyle. *(Kalkar)* Bret Harie sadık olmayan kadını nasıl tarif eder, biliyor musun?

TEKLA Hayır. Ben... Bret... neyse işte... onu hiç okumadım.

ADOLF Yüzü kızarmayan, solgun bir yaratık.

TEKLA Ya? Ama sevgilisiyle karşılaşınca ateş basar yüzünü. O zaman kocası da Bay Bret de yanında olmayacağı için, nasıl kızardığını göremezler!

ADOLF Öylemi?

TEKLA Elbette. Kanını alevlendiren kişi kocası olmadığına göre, bu müthiş gösteriyi de seyredemez.

ADOLF *(Öfkeli)* Tekla!

TEKLA Küçük aptal!

ADOLF Tekla!

THKLA Hadi, "kediciğim" de bana, bak nasıl kıpkırmızı kesileceğim- Hadi, görmek istemez misin?

ADOLF *(Süngüsü düşer)* Öyle kızdım ki, küçük canavar, seni ısırabilirim. ,

TEKLA *(Cilveli)* Hadi gel, ısır o zaman. Hadi, hadi! *(Kollarını açar> uzatır)*

ADOLF *(Kollarını boynuna dolayıp öper)* Şimdi ısrra ısıra öldüreceğim seni.

TEKLA *(Alaycı)* Aman dikkat et, biri görebilir!

ADOLF Bana ne! Sen yanımda oldukça kimse umurumda değil.

TEKLA Ya ben yanında olmazsam?...

ADOLF Ölürüm o zaman.

TEKLA Hiç merak etme... "Öyle yaşlandım ki, artık kimse beğenmez beni."

ADOLF Tekla, o sabah söylediklerimi bağışlamadın, değil mi? Geri alıyorum.

TEKLA Hem çok kıskançsın, hem de kendinden pek eminsin. Nasıl açıklayacaksın bunu?

ADOLF Açıklayamam. Belki de bir zamanlar başkasına ait olman beni hâlâ rahatsız ediyor. Bazen aşkımızın uydurmaca olduğunu hissediyorum. Bir savunma işbirliği gi7 bi... Bir tutkunun gurur meselesi olması sanki. Eski kocan mutsuzluğumu istiyor, biliyorum. Onu hiç tanımadım, ama biliyorum,., bir köşede durmuş, evliliğimizin yıkılmasını bekliyor. Her gün lanetler savuruyor bana. Başarısız olursam keyfinden kükreyecek, onu da biliyorum... Beni çıldırtıyor bu durum. Beni senin kollarına atan da bu duygular. Kışkırtıcı, büyüleyici...

TEKLA Böyle bir zevki tatmasına izin verir miyim sanıyorsun? Kendini peygamber sanıp gururlanmasını ister mi- ' yim?

ADOLF Hayır, istediğini zannetmiyorum.

TEKLA Sakin ol o zaman.

ADOLF Olamam. Sürekli flört ediyorsan. Çıldırtıyorsun beni. Neden oynuyorsun bu oyunu?

TEKLA Oyun değil bu. Beğenilmek istiyorum.

ADOLF Hep de erkekler tarafından...

TEKLA Elbette! Bir kadın öteki kadınlar tarafından beğenilmez. Bilmez misin?

ADOLF Yakınlarda haber aldın mı eski kocandan?

TEKLA Altı aydır haber almadım.

ADOLF Hiç düşünmüyor musun onu?

TEKLA Hayır. Zaten çocuk öldükten sonra hiç ilişkimiz olmadı.

ADOLF O zamandan beri hiç görmedin mi?

TEKLA Hayır. Bir kıyı kasabasında yaşadığını duydum, o kadar. Neden bu kadar kafa yoruyorsun eski kocama?

ADOLF Bilmiyorum. Son birkaç gündür yalnızdım ya... düşündüm de, adam ansızın yalnız kalınca kim bilir neler hissetmiştir.

TEKLA Vicdanın seni rahatsız etmeye mi başladı?

ADOLF Evet.

TEKLA Kendini hırsız gibi mi hissettin?

ADOLF Öyle gibi.

TEKLA Harika! Yani tavuk ya da çocuk hırsızları gibi,, sen de kadm çaldın, öyle mi? Kendimi mal gibi hissediyorum. Sağ ol!

ADOLF Öyle değil. Seni onun karısı olarak görüyorum. Mal olmaktan farklı bir şey bu. Yerine konacak bir şey değil.

TEKLA Saçmalama. Yeniden evlendiğini duyarsan bu aptal fikirlerinden vazgeçersin. Benim için onun yerine sen geçtin ya.

ADOLF Ya, Öyle mi? Ona âşık oldun mu? _

TEKLA Tabii ki oldum.

ADOLF Sonra ne oldu?

TEKLA Yordu beni.

AJ^O^F ,Ya benden de yorulursan? "

TEKLA Yorulmam. -

ADOLF Diyelim ki, bir adam çıkıyor ortaya, bir erkekte ne arıyorsan, hepsi var onda. Böyle bir adam bulursan, terk edersin beni. ...

TEKLA Hayır.

ADOLF ...seni öylesine büyüledi ki, ondan vazgeçemiyorsun. Bu durumda benden vazgeçersin; mantıklı değil mi?

TEKLA Hiç bile değil.

ADOLF Aynı zamanda iki erkeği sevemezsin, değil mi?

TEKLA Neden olmasın?

ADOLF Hiç sanmıyorum.

TEKLA Sen sanmıyorsun, ama bal gibi olabilir. İnsanlar bir Örnek yaratılmamış ki...

ADOLF Evet., şimdi anlıyorum galiba.

TEKLA Demek öyle?

ADOLF Demek böyle...

(Sessizlik. Adolfonu rahatsız eden bir şeyi hatırlamaya çalı ~ şır gibidir.)

ADOLF Teklai Açık sözlülüğün canımı sıkmaya başladı, biliyor musun? ■

TEKLA En beğendiğin tarafımdı bir zamanlar. Sen öğrettin bana açı|c sözlü olmayı.

ADOLF Evet ama, sanki açık sözlülüğü maske gibi kullanıyorsun artık.

TEKLA Yeni numaram bu...

ADOLF Burada sıkıldım ben. Hadi, artık evimize dönelim. Hemen, bu akşam.

TEKLA Saçmalama. Yeni geldim, hemen dönmek istemiyorum.

ADOLF Ama ben istiyorum.

TEKLA Bana ne... Canın ne isterse yap. Dön o zaman.

ADOLF İlk vapura binip gideceğiz, sen de benimle geleceksin. Emrediyorum.

TEKLA Emrediyorsun ha? Ne biçim konuşuyorsun sen?

ADOLF Karım olduğunu unutma. ■

TEKLA Sen de kocam olduğunu unutma.

ADOLF. İkisi farklı şeyler.

TEKLA Demek böyle oldu... Sen hiç sevmemişsin beni.

ADOLF Öyle mi?

TEKLA Tabii. Sevmek, vermek demektir.

ADOLF Erkeksen vermek demektir. Kadmsan almaktır, değil mi? Ben hep verdim, verdim, verdim!

TEKLA Ne verdin ki bana?

ADOLF Her şeyi.

TEKLA Her şeymiş! Vermişsindir. Ben de kabul ettim, değil mi? Tüm verdiklerinin faturasını mı çıkaracaksın şimdi? Senden bir şeyler almayı kabul ettiysem, tek sebebi vardı.-seni seviyordum. Bir kadın ancak sevgilisinin armağanlarını kabul eder.

ADOLF Tabii, sevgili, değil mi? Bundan daha doğru bir laf edemezdin. Hep sevgiliydim ben, asla kocan olamadım.

TEKLA Daha iyi değil mi? Uşağım olmadın yani. Ama, durumundan memnun değilsen, güle güle... En son istediğim şey bir koca!

ADOLF Evet, anlamıştım zaten. Şu son aylarda, bir .hırsız gibi, saklanacak, kaçacak delik arıyordun. Arkadaşlarınla olup benim ışığımla parlayabiimek için. Bana neler borçlu olduğunu hatırlatmak istedim sana. Bu yüzden baş belası bir alacaklıya dönüştüm. Ayağına dolaşmamı istemiyordun artık. Derken bana borçlarım ertelemeye, artık benim hesabımdan kullanmamaya karar verdin. Başka-, larından borç almaya başladın. Böylece, istemeden, sevimsiz bir koca duruma düştüm. Benden nefret ediyordun. Ama, ne dersen de, koçanım ben. Sevgilin olamayacağıma göre,..

TEKLA *(Cilveli)* Hadii... Saçmalama, küçük aptal, sen de...

ADOLF Bana bak! Kendinden başka herkesin aptal olduğu- rıu zannetmek tehlikeli bir şeydir.

TEKLA Herkes böyle zannetmez mi?

ADOLF Üstelik, eski kocanın hiç de aptal biri olmadığından şüphelenmeye başladım.

TEKLA Aman Allahım! Galiba-onun adına üzülmeye bile başladın.

A**S**OLF Evet, Öyle sayılır.

TEKLA Vay, vay, vay! Belki de onunla karşı karşıya geçip dertleşmek bile istersin. Ne güzel bir tablo! İnanır mısın, sayende ben de onu özlemeye başladım. Dadılıktan bıktım artık. Hiç olmazsa tam bir erkekti o. Maalesef, kocam olmak gibi bir talihsizliği vardı, ama...

ADOLF Yaa, öyle mi? Yüksek sesle konuşmasan iyi edersin. Bir duyan olur...

TEKLA Duyarlarsa duysunlar. Evli değil miyiz? •

ADOLF Demek artık yalnızca genç değil, güçlü erkekleri de özlüyorsun.

TEKLA Kendimi kısıtlamaktan hoşlanmam. Yüreğim herkese açık. Ufak-tefek, İri-yars, yakışıklı, çirkin, genç, yaşlı... Hepsini seviyorum,

ADOLF Bu ne demektir, biliyor musun?

TEKLA Bir şey bildiğim yok. Yalnızca hislerimi söylüyorum. \

ADOLF Menopoza girdin herhalde...

TEKLA Yine mi aynı terane? Bana bak, dikkat et!

ADOLF Asıl sen dikkat et. ' ■

TEKLA Neye dikkat edecekmişım?

ADOLF *(Kâğıt bıçağını gösterir)* Meselâ buna!

TEKLA *(Alay eder)* Minik kardeş böyle tehlikeli oyuncaklarla oynamamah...

ADOLF Artık oyun oynamıyorum ben.

TEKLA O zaman insan nasıl yanıhrmış, gösteririm ben sana. Asla anlamazsın, bilmezsin ne olup bittiğini... Herkes bilir, sen hariç... Şüphelenirsin, meraktan ölürsün, bir dakika bile huzur bulamazsın... Gülünç olursun, boy- nuzlamrsın-aaîTĞ&âSta kan'ıtlayamazsın, çünkü kocaların eline kanıt verilmez! Dünya kaç bucakmış, görürsün o zaman. •

ADOLF Benden nefret mi ediyorsun?

•TEKLA Hayır, etmiyorum. Senden nefret edebileceğimi de sanmıyorum. Çünkü tüm bu yaptıkların çocukluktan başka bir şey değil.

ADOLF Evet, doğru Ama tüm dünyanın bize karşı tavır aldığı o günleri hatırlıyor musun? Yeni doğmuş bir bebek gibi çığlıklar atarak ağlıyordun. Dizlerime oturtup sallayarak, öpücüklerle uyutuyordum seni. O günlerde dadılık yapan bendim. Saçını tarıyordum, ayakkabılarını böyuyordum. Evde yiyecek bir şeyler bulundurmak için elimden geleni yaptım. Saatlerce yanı başında oturup elini tutuyordum. Çünkü korkuyordun; tüm dünya korkutuyordu seni. Tek bir dostun kalmamıştı, herkes sırt çevirmişti. Seni yatıştırmak, yüreklendirmek için saatler boyu dil döktüm. Sana güç aşılamaya, geleceğin için güven vermeye uğraşıyordum. Sonunda seni yaşama geri döndürdüm, ama onca çaba kanımı kurutmuştu; O zaman bana hayran olmaya başladın. O sıralarda istediğin erkek benim gibi bir şeydi, terk ettiğin o güçlü adam değildi. Yay gibi gerilmiş kaslarını kalan son gücümle yumuşatıp . seni "gevşetmeye çalışan, boş kafanı yeniliklerle dolduran bendim çünkü. Ayağa kaldırdım seni, yeni dostlar buldum şana, sayemde kandırılıp sana hayran kesilen insanlarla çevreledim seni. Evimin ve benliğimin dizginlerini eline verdim. En güzel resimlerimi senin için yaptım. Sergilerimde onur konuğu yalnızca sen oldun. İnsanların tüm İlgisini sana yönelttim. Benim büyülenmiş gözlerimle baktılar sana. Seni onlara yudum yudum içirdim, gırtlaklarından tatlı bir şerbet gibi geçirdim. Herkesin Shaj'-ranlığım hissedince kendine geldin. Ayaklarının üstünde

^ durabilir, yürüyebilir, hatta koşar oldun. Ama ben bitmiştim. Tükendim, çöktüm. Seni aydınlığa kavuşturmak tüm _ gücümü tüketmişti. Hastalandım. Hastalığım senin için utanç vericiydi. Çünkü artık yaşam gülümsüyordu sana. Alacaklından gizlice kaçar oldun, hissediyordum. Çünkü ben çöküşünün ve yeniden dirilişinin tek tanığı, kötü günlerin tek anısıydım. Sevgin, gerçekten bir abla sevgi-sinden farksız artık. Kardeş rolünden başka bir şey bırak-

madın bana. Gösterdiğin şefkat aynı, belki arttı bile, ama buna merhamet karışıyor artık. Benim güneşim gittikçe batıyor, seninki ise hep yükselmekte. Ama ne yazık ki ilham perilerin terk etti seni, ben bile uçuramıyorum onları. Belki de soluğumu kestiğin içindir. Böylece birlikte batıyoruz. Şimdi suçlayacak yeni birine -ihtiyacın var. Çünkü zayıfsın.., Borcunu tek başına omuzlayamayacak kadar cılızsın. Demek ki boğazlanacak günah keçisi olmak sırası bana geldi. Gırtlağımı keserken kendi hayat bağlarını zedeleyeceğin aklına gelmedi, çünkü zaman faktörünü unutmuştan.,. Birlikte geçirdiğimiz yıllar birbirimize benzetti bİzLTek yumurta ikizleri gibi olduk... Benim kökümden beslenen bir filizdin sen. Kök salmadan bağımsız olmaya kalktın, ama kendi başına gelişemezdin. Çünkü köksüz filizler kurur giderler. Kökleri sökünce, bitki de ölür, filizi de.., TEKLA Yani... Kitaplarımı senin yazdığını mı söylemeye çalışıyorsun?

ADOLF Hayır... Beni yalancı durumuna düşürmek için sen söylüyorsun bunu. Kendimi İfade etmek için süslü şeyler uyduracak yeteneğim yok benim. Ben sana, kısaca, yaşamın değişik tonlarını anlatmaya çalışıyordum. Ama sen saz düdükten farksızsın... Ancak tek bir ses çıkarabiliyorsun.

TEKLA Anladık, anladık... Özetle... kitaplarımı senin yazdın, öyle mi?

ADOLF Hayır. Böyle özetlenemez. Koca bir orkestranın tek bir nota çalması gibi bir şey olur. Yaşamın karmaşasını böylesine basite indirgeyemezsin. Kitaplarını yazdığım iddia etmek gibi delice bir şey yapmam ben. TEKLA Ama ima ettin. ADOLF *(Öfkelenir)* Hiçbir şey ima etmedim. TEKLA Ama tüm bunlardan çıkan anlam... ADOLF Hesap peşindeysen her anlamı çıkarırsın... Benim hesabım yok. Hesap peşindeysen sonsuza kadar bölünemeyen bir sayı gibi görürsün söylediklerimi. Ama tekrar ediyorum, benim hesabım yok. TEKLA Senin hesabın olmayabilir. Ama ben neyin hesap olduğunu bilirim. ADOLF Eminim, hem de iyi bilirsin. Ben asla hesap peşinde değilim.

TEKLA Ama hesaptı yaptığın... Hesaplaşıyorsun, ADOLF *(Çaresizlik içinde gözlerini yumar)* Hayır! Hayır! Hayır! Artık konuşma! Sus! Çıldırtıyorsun. Kes sesini. Çek git buradan. O cadı tırnaklarınla beynimi tırmalıyorsun. Düşüncelerimi paramparça ediyorsun, *(Kendini kaybetmiş gibidir, yumruklan sıkılmış, dişleri ke - netlenmiş, boş boş bakar)* TEKLA *(Yavaşça)* Adolf! İyi misin? Hasta-mısm? Neyin var? Adolf? . *(Adolf ona uzaklaşmasını işaret eder.)* Adolf? *(Adolf başım sallar.)*

Adolf!!... ADOLF Ne var?

TEKLA Haksız davrandığını kabul et.

ADOLF Evet, evet, evet, kabul ediyorum. Haksızım.

TEKLA Benden özür dileyeceksin.

ADOLF Evet, evet, evet, evet... Özür de diliyorum. Ama artık konuşma.

TEKLA Elimi öp.

ADOLF *(Elini öper)* Elini de öperim, ne istersen yaparım. Yeter ki konuşma.

TEKLA Hadi, çık biraz hava al da yemek yiyelim.

ADOLF Evet, iyi olur. Sonra da valizleri toplar gideriz.

TEKLA Hayır!

ADOLF *(Diklenir)* Neden hayır? Bir sebep göster.

TEKÜSr Sebebi... Bu gece bir partiye gideceğim. Söz verdim.

ADOLF Yaa... Demek öyle...

„TEKLA Evet,' öyle. Gideceğime söz verdim.

ADOLF Söz verdin, ha? En azından düşüneceğini söyleyebilirdin. Gitmeyeceğin anlamına gelmezdi... söz vermeye ne gerek vardı?

TEKLA Ben senin gibi değilim. Söz veririm, verdim mi de tutarım.

ADOLF Elbette söz verince tutmak lazım ama, her söylediğini de yapamaz ki insan. Ha... Belki de Özel birine söz verdin... Öyle mi? TEKLA Evet.

ADOLF O zaman kocanın hasta olduğunu söyleyerek vazgeçebilirsin.

TEKLA Hayır, vazgeçmek istemiyorum. Benimle gelemeyecek kadar hasta değilsin ki...

ADOLF Neden hep beni yanında dolaştırmak istiyorsun? Daha mı garantili oluyor?

TEKLA Ne demek istediğini anlamıyorum.

ADOLF Söylediklerim işine gelmeyince hep böyle dersin.

TEKLA Öyle mi? Ne dedin de işime gelmedi şimdi?

ADOLF Hayır! Hayır! Yine başlama. Au revoir. Hareketlerine dikkat et...

(Adolf çıkar. Tekla bir süre yalnız kalır. Gustav girer. Doğru - dan masaya yönelir, bir gazete alır, Tekla'yı görmemiş gibi yapar.')

TEKLA *(Kendini kontrol etmeye çalışarak)* Sensin, ha?

GUSTAV Evet benim... Kusura bakma.

TEKLA Nasıl geldin buraya?

GUSTAV Şu yoldan geldim. Çok kalmayacağım, merak etme...

TEKLA Yok, yok, hemen gitme. Uzun zaman oldu, değil.mi?

GUSTAV Uzun zaman oldu.

TEKLA Çok değişmişsin.

GUSTAV Sen ise her zamanki gibi çok güzelsin. Sanki... gençleşmişsin. Neyse, bağışla beni, mutluğunu bozmak" istemem. Burada olduğunuzu bilseydim asla„.

TEKLA Lütfen... senin için sakıncası yoksa, lütfen... kal!

GUSTAV Benim için sakıncası yok da, seni incitmekten korkarım.

TEKLA Biraz otursana. Beni incitmezsin sen. Her zaman bir zarafet, bir nezaket Örneğiydin.

GUSTAV Çok naziksin. Ama kocanın bana böyle Övgüler düzeceğini hiç sanmıyorum.

TEKLA Tam tersine... Biraz önce hakkında çok hoş şeyler söylüyordu.

GUSTAV Demek öyle? Zaman her şeyi nasıl da değiştiriyor... Suya çizgiler çizerek yaşıyoruz sanki. însan doğasında nefretin bile köklü bir yeri yok.

TEKLA Ama kocam asla senden nefret edemezdi, çünkü seni hiç tanımadı. Bense hep karşılaşmanızı, arkadaş olmanızı istedim.

GUSTAV Ben de istedim bunu. Canımdan çok sevmiş olduğum insanın emin ellerde bulunduğunu bilmek için, en azından. Uzaktan da olsa izliyorum kocanı. Hakkında iyi şeyler duydum. Çalışmalarrnı çok takdir ediyorum. Ama onunla göz göze gelmek, tokalaşmak, bu kıymetli varlığa iyi bakmasını rica etmek İsterdim gerçekten. İstemeden de olsa, bana duyduğu nefretin içimi nasıl yakıp kavurduğunu söylemek, beni huzura kavuşturması için nefretinden vazgeçmesini dilerdim ondan.

TEKLA Ben de tümüyle böyle düşünüyorum. Beni anladığın, yüreğimdekileri dile getirdiğin için teşekkür ederim,

GCJSTAV Küçük b%r adamım ben. Seni gölgeleyecek gücüm asl^olmadı.-Sıkıcı h ay a 11 m; tekdüze işim, dar çevrem, sana ilham verecek gibi değildi. Kabul ediyorum. İnsan ruhunu^ böylesine iyi tanıdığına :'göre, tüm bunları itiraf etmenin benim için ne denli zor olduğunu da anlayabilirsin.

TEKLA İnsanın yetersizliğirirkabul etmesi soylu, yüce bir davranış. *(İç çeker)* Ama hep dürüst, sadık, güvenilir bir insan oldun benim için. Sana saygım büyüktür, ama...

GUSTAV Yani şey değildim... Çektiği acılar insanı affettire- bilir, değil mi? öyle acı çektim ki...

TEKLA Zavallı Gustav. Beni bağışlayabilir misin?

GUSTAV Ben mi? Neyi bağışlayacağım ki? Asıl benim özür dilemem gerekir.

TEKLA *(Arkasını döner)* Şu hale bak... İkimiz de ağlamak üzereyiz-. Hem de bu yaşta...

GUSTAV Bu yaşta mî? Evet, ben yaşlandım. Ama sen... Her geçen günjpiraz daha gençleşiyorsun.

- (Gustav sandalyeye, Teki a kolluğa oturur.)

TEKLA Demek öyle düşünüyorsun...

GUSTAV Ne kadar da güzel giyiniyorsun.

TEKLA Sen öğrettin güzel giyinmeyi. Hatırlamıyor musun? Bana en yakışan renkleri sen keşfetmiştin.

GUSTAV Hatırlamıyorum.

TEKLA Gerçekten hatırlamıyor musun? *(Kıkırdar)* Gelincik kırmızısı bir şeyler giymemi isterdin de, giymezsem çok kızardın.

GUSTAV Kızmak mı? Hayır. Sana asla kızamazdım ben.

TEKLA Aaa, tabii kızardın. Mesela^bana düşünmeyi Öğretmeye çalıştığın sıralarda... Hatırlasana.,. O günlerde düşünmeyi bilmezdim ben.

GUSTAV Elbette bilirdin canım. Herkes düşünmeyi bilir. Hele şimdi, iyice keskinleşti düşüncelerin. Hele yazılarında...

TEKLA *(Rahatsız olur, aceleyle konuşur)* Neyse... Seninle tek- . rar karşılaştığıma çok sevindim. Hele böyle sakin bir ortamda...

GUSTAV Asla mesele çıkarmadım, değil mi? Benimle olunca hayat hep sakin geçiyordu.

TEKLA Evet. Hem de fazlasıyla....

GUSTAV Ya... Senin de Öyle istediğin sanıyordum. Ya da birlikte olmaya başladığımızda Öyle istediğine inandırmıştın beni. v

TEKLA İnsan o yaşlarda ne istediğini bilmiyor ki... Üstelik annem bana, erkeklerin arzulan dışına çıkmamam gerektiğini öğütlemişti.

GUSTAV Neyse... Artık istediğin heyecanlan yaşayabiliyorsun. Bir sanatçının yaşamı renklidir herhalde. Kocan öyle sümsük bir adama hiç benzemiyor.

TEKLA İnsan her şeyi bir anda elde edemez tabii...

GUSTAV *(Konuyu değiştirmek hevesindedir)* Demek hâlâ takıyorsun sana aldığım bu küpeleri?

TEKLA *(Utanmıştır)* Tabii. Niye takmayayım? Biz düşman değiliz ki... Dostluğumuzun bir anısı olarak takıyorum onlan. Artık kolay bulunmuyor böyle küpeler. *(Birini çıkartır)*

GÜSTAV Çok iyi de... kocan ne diyor bu konuda?

TEKLA Ne derse desin... Bana neî

GUSTAV Sana ne, öyle mi? Ama onu aşağılamak gibi olmuyor mu bu? Yani gülünç duruma düş'ürüyorsun kocanı.

TEKLA *(Kendi kendine konuşur gibi)* Yeterince gülünç zaten...

GUSTAV *(Tekla'nın küpeyi takmakta güçlük çektiğini fark eder)* İzin verir misin, yardım edeyim.

TEKLA Ay, evet. Teşekkür ederim.

GUSTAV *(Küpeyi takar)* Şu küçük kulak... Kocan bizi bu halde görse ne olur?

TEKLA Gözyaşlarına boğulur.

GUSTAV Kıskanç-mıdır? ;

TEKLA Kıskanç mı... Höm de nasıl! *fifan odadan bir gürültü duyulur, j*

v GUŞTAV Yan odada kim var?-, *

TEKLA Bilmiyorum. Şimdi biraz da sen anlat bakalım. Nasılsın, neler yapıyorsun? Hayat nasıl geçiyor?

GUSTAV Asıl sen söyle... Senin hayatın nasıl geçiyor?

(Tekla düşünceli, sıkıntılı, heykelciğin üstündeki Örtüyü kal - dırır.)

'GUSTAV Aa, bu da ne? Kim bu? Hayır! Sen olamazsın.

TEKLA Ben değilim herhalde.

GUSTAV Ama sana çok benziyor.

TEKLA Öyle mi düşünüyorsun?

GUSTAV Fıkrayı hatırladın mı? "Ben düşünmesem de bir şeyler oluyor işte"

TEKLA *(Güler)* Deli.,. Yeni fıkralar var mı?

GUSTAV Bende yok... Sende var mı?

TEKLA Yoo... Kimseleri gördüğüm yok ki.

GUSTAV Kocan utangaç mıdır?

TEKLA Konuşmaya gelince, öyle.

GUSTAV Onun dışında?...

TEKLA Bugünlerde çok hasta...

GUSTAV Zavallı kızcağız... İstersen küçük kardeş bu işe burnunu sokabilir... Belki de...

TEKLA *(Kıkırdar)* Gerçekten delisin sen,

GUSTAV Hatırlıyor musun? Düğünümüzün hemen ardıct- dan buraya gelip, bu odayı tutmuştuk. Ama farklı döşen- mişti o sırada. Şurada bir şifoniyer vardı, yatak da. şurada duruyordu.

TEKLA Sussana...

GUSTAV Bana bak.

TEKLA Madem istiyorsun...

(Bakışırlar.)

GUSTAV İnsanın bu kadar güçlü duygulan unutabileceğin! sanmıyorsun, değil mi?

TEKLA Unutamaz tabii. Anılardan kaçmak çok zor. Hele gençlik anılarından...

GUSTAV Nasıl tanıştığımızı hatırlıyor musun? Küçük bir çocuk gibiydin. Güzel bir çocuk. Annenle babandar^ emanet gibi aldım seni. Başka bir dünyaya yerleştirdim. İki kişilik, üçüncü bir kişinin asla giremeyeceği bir dünyaya. O yüzden, şimdiki kocanın yerinde olmadığım için çok memnunum. Neyse... Bu onun sorunu... Olan biten-, lerden sonra seninle karşılaşmak çok hoşuma gitti.' Ne kadar benzeştiğimizi fark ettim. Sanki kendi ellerimle şişelediğim, iyice yıllanmış bir şarabı açmış, yudum yudum içiyor gibiyim... Biliyor musun, yeniden evlenmeye karar verdim. Özellikle genç bir kadın seçtim ki, bildiğim gibi şekil verebileyim ona. Çünkü sevgili Tekla, kadın erkeğin çocuğu gibi olmalıdır. Aksi takdirde, erkek kadının çocuğu haline gelir ve dünya tersine döner.

TEKLA Evleniyorsun, öyle mi?

GUSTAV Evet, bir kez daha şansımı deneyeceğim. Ama bu kez güçlü davranacağım ve dizginleri sıkı tutacağım.

TEKLA Güzel mi bari?

GUSTAV Evet, bana çok güzel geliyor. Belki de ona göre çok yaşlıyım. Şu kaderin cilvesine bak... Bizi yeniden karşılaştırdı ve ben aynı oyunu bir kez daha oynayabileceğimden kuşku duymaya başladım.

TEKLA Ne demek istiyorsun yani?

GUSTAV Aynı hamurdan yoğrulmuşuz, sen ve ben. Eski yaralar kanamaya başladı. Tehlikeli bir kadınsın sen Tekla.

TEKLA Yaa, öyle mi? Bir de kimseyi baştan çıkaramayacağımı söylüyor... kocam.

GUSTAV Yani, seni artık sevmiyor! ■

TEKLA Sevmekten ne anladığını bilmiyorum.

GUSTAV O kadar uzun bir saklambaç oynadınız ki, artık

birbirinizi bulamaz oldunuz. Olur böyle şeyler, bilirsin. Öylesine zekice masum bir .-¿adini oynadm ki,, cürettendi, küstahlaştı işte. Bir adamı değiştirmenin tehlikeli yanları vardır. ' ■ >

TEKLA Galiba sitem ediyorsun.

GUSTAV Asla! Her şey olacağına varır..: JKaçmılmaz! Bu olmasaydı başka şey olacaktı, yine böyle olacaktı. Bu oldu, böyle oldu. Demek iyi oldu...

TEKLA Her şeyi ne de iyi anlıyorsun. Tartışmaktan keyif aldığım pek az insan var, senin gibi. Nutuk atmıyorsun, ahlak dersleri vermiyorsun... Öylesine az şey talep ediyorsun ki, insan senin yanında kendini son derece özgür Hissediyor. Biliyor musun, müstakbel karını bayağı kıs: kanıyorum.

GUSTAV Ben de kocam kıskanıyorum...

TEKLA *(Kalkar)* Artık ayrılalım... Ebediyen!

GUSTAV Evet, ayrılmalıyız... Doğru dürüst vedalaşmadan mı? Hıı?

TEKLA *(Huzursuz)* Yoo... Şey...

GUSTAV *(Peşi swa dolaşır)* Tabii vedalaşacağız... Anılarımızı öyle derinlere gömeceğiz ki, gözümüzü kapatıp açtığımızda hiçbirini anımsamayacağız... *(Tekla'ya sarılır)* Kana kana su içmiş gibi dolduracağım içini, yeni bir hayat içireceğim sana. Yeteneğin yeniden taze bir gonca gibi açılacak. Ben seni...

(Veranda kapısının Önünden iki kadın geçer. Bakar, gülüşür - 1er, giderler.) TEKLA *(Kendini kurtarır)*

Kimdi onlar? GUSTAV *(Soğuk)*

Turistler... TEKLA Bırak beni...

Korkutuyorsun. GUSTAV Neden?

TEKLA Ruhumu ele geçirmek istiyorsun. GUSTAV

Benimkini de sana vereceğim. Neyse... Bereket ki ruhun yok senin. Var olduğunu hayal ediyorsun...

10S

TEKLA Bu acımasîzca lafları öyle bir söylüyorsun ki... insan sana kızamıyor;

GUSTAV Çünkü senin üzerinde ilk hak benimdir. Bilmiyor musun? Nerede? Saat kaçta?

TEKLA OlmazI Kocam için üzülüyorum. Sanırım hâlâ seviyor beni. Onu incitmek istemiyorum.

GUSTAV Seni sevmiyor! İspat etmemi ister misin?

TEKLA İspat mı edeceksin? Nasıl? "

GUSTAV *(Masanın altından fotoğraf parçalarını toplar, gösterir.)* İşte... Kendi gözlerinle gör. ~ -.r"

TEKLA Ah! Rezalet! Hainlik bu!

GUSTAV Gördün mü? O zaman... Nerede? Saat kaçta?

TEKLA Sahtekâr... Yalancı! :

- GUSTAV Saat kaçta?

TEKLA Bj^kşamjSjeMz vapuruyla gidecekmiş..!

GUSTAV Yani?...

TEKLA Saat... dokuzda. *(Yan odadan bir gürültü-duy ulur)* Kim var orada? Bu gürültü de ne?

GUSTAV *(Anahtar deliğinden bakar)* Masa devrilmiş, üstündeki sürahi de düşmüş, kırılmış. Başka bir şey görülmüyor. Belki de içeri bir köpek kapattılar... Saat dokuzda, tamam mı? ,f

TEKLA Tamam! Suçu kendinde arasın. Küçük sahtekâr... Bana dürüstlükten söz ediyor... dürüst olmayı öğretiyor... Sonra... Dur, dur bir dakika. Akşamüstü, geldiğimde, bana hiç de dostça davranmıyordlu. Çok soğuktu. Sonra... sonra vapurdaki o genç adam hakkında bir şeyler söyledi, Anlamazlığa geldim ama/.. Nereden biliyordu o adamı? Dur, dur, dur! Sonra kadınlar hakkında konuştu... tam senin dediklerini söyledi... sonra heykeltıraş olmak istediğini, çünkü günümüzdeki en geçerli sanatın heykel olduğunu... sen de bir zamanlar böyle derdin...

GUSTAV Yaa, öylemi?

TEKLA Yaa, öyle. Eveet, şimdi anlıyorum. Şimdi senin nasıl

da kindar, aşağılık bir herif olduğunu görüyorum, Bura- • daydın, onu zehirledin, değil mi? Koltukta sen oturuyordun, kafasına histeri tehlikesini sen söktün, cinsel ilişkiden uzak durmasını sen öğütledin, karısına başkaldırmasını, kendini kanıtlamasını... hep sen söyledin ona. Hepsi senin marifetin. Ne zamandır buradasın?

GUSTAV Bir haftayı geçti...

THKLA Demek vapur iskelesinde gördüğüm sendin...

GUSTAV Elbette bendim.

TEKLA Şimdi de beni tuzağa düşüreceğini sanıyorsun.

GUSTAV Düşürdüm bile...

TEKLA Henüz değil...

GUSTAV Çoktaan!

TEKLA Koyun ağılına giren bir kurt gibi sızdın buraya... mutluluğumu bozmak için. Ama, işte! Durdurdum seni. Buraya kadar.

GUSTAV Sandığın gibi olmadı. Ben sana doğrusunu anlatayım. Evliliğinin çıkmaza girmesini gerçekten istiyordum. Ben karışmasam da sonunda böyle olacağından emindim, Ama bir fırsat bulup da işlerin nasıl gittiğini bir türlü öğrenemiyordum. Seni vapur iskelesinde, seni o genç adamlarla görünce, anladım ki, aradığım fırsat ayağıma geljnişti. Buraya koştum ve kuzucuk kendini ihtiyar kurdun kollarına bıraktı! Benden hoşlandı, çünkü onu sözünü hiç kesmeden dinliyordum... Önce ona acıdım, çünkü' bir zamanlar ben de tıpkı onun durumundaydım. Derken eski defterleri karıştırmaya başladı... Şu, hakkımda yazdığın kitap... salağın tekiymişim... ben! Canını acıtmak istemeye başlamıştım. Öylesine kırıp dökmeliydim ki onu, bir daha kendine gelemesin. Başardım tabii, çünkü zaten kırık dökük bir haldeydi... sayende. Ardından sen geldin. Her şeyin kaynağı zaten sendin, Öyle bir kurulmalıydım ki kökünü, bir damla bile zehir kalmasın. Karşılaştığımızda, gerçekten, ne diyeceğimi, nasıl davra-/

ro8

nacağımı bilmiyordum. Tıpkı bir satranç oyuncusu gibi, karşıma çıkan durumları değerlendirdim. Sen oyunu aç- tm, ben doğru taşları oynadım. Şansım da yaver gidince... Mat ettim işte seni.

TEKLA Hayır, edemedin!

GUSTAV Evet, ettim. En istemediğin şeyler oldu. Şans işte... Tüm dünya, iki turistin gözleriyle, seni eski kocanın kollarında gördü. Sinsice yaptıklarını değil, açıktan açığa, kendini başkalarının kollarını attığını gördüler. Yetmez mi?

TEKLA Senin intikam duygularını tatmin etmeye yeter. Şimdi olayları senin yönlendirdiğini söylüyorsun. Hani" sen her şeyin kaderimizde yazılı olduğuna, ne yapsak kaderden kurtulamayacağımıza inanırdın?

GUSTAV Bir noktaya kadar öyledir... Ondan sonra...

TEKLA Yine öyle...

GUSTAV Hayır, değil.

TEKLA Kökenimin, geçmişimin beni biçimlendirdiğine, kaderimin olayları yönelttiğine inanıyorsan, beni suçlama- man gerekir. O zaman da intikam almayı nasıl düşünürsün?

GUSTAV Çünkü benim geçmişim, benim kökenim de intikam almamı gerektiriyor. Eşitlik bu işte. Peki, bu oyunda kaybeden taraf neden siz oldunuz, biliyor musun? *(Tek!a ona ters ters bakar.)*

GUSTAV Nasıl oldu da alt edebildim sizi? Çünkü hem sizden güçlüyüm, hem de akıllıyım. Asıl salak sizsiniz, sen ve kocan! Ben değilim. Demek ki, resim yapmayan, roman yazmayanların salak sayılmaları gerekmiyormuş. Unutma bunu.

TEKLA Hiç duygun yok mu senin?

GUSTAV Hiç yok! Ama şekerim, tecrübelerinden bilmelisin ki, bu sayede sağlıklı düşünebiliyorum. Yine tecrübelerinden bilirsin R'i, bu sayede akıllıca davranabiliyorum.

TEKLA Ve tüm bunları, yalnızca kendine duyduğun güveni sarstım diye yapıyorsun.

GUSTAV Ne demek "yalnızca"?

TEKLA Sen hain bir hayvansın. Tiksiniyorum senden.

GUSTAV Sen de,, sefih bir hayvansın. Ben de senden tiksiniyorum. -

TEKLA Benim tabiatım böyle, ne yapalım...

GUSTAV Ne demek, "tabiatım böyle"? Başkalarını düşünmeden kendini tabiatının kollarını bırakırsan, sonun hüsran olabilir işte.

TEKLA Beni asla bağışlamayacaksın, değil mi?

GUSTAV Seni bağışladım.

TEKLA Öyle mi?

GUSTAV Elbette. Onca yıl bir kez bile el kaldırdım mı sana? ,Hayır. Nutuklar attım mı, ahlak dersleri verdim mi? Hayır. Kocanla iki çift laf ettim, bu da onu çözmeye yetti. Asıl kurban olan benim, neden kendimi .savunacakmı- şım? Tekila! Kendine edecek sitemin yok'mu senin?

TEKLA Hayır, hiç yok! Eylemlerimizi biz yönetmiyoruz, ilahi kudret yönetiyor. Bazıları da buna kader der... Her neyse... Günah bizde değil.

GUSTAV Bir dereceye kadar değil belki. Ama her şeyin bir sının var. O sınırı aştık mı, suçlu oluruz. Alacaklılar er geç kapımıza dayanacaktır. Belki masumuz, ama sorumluyuz. Tanrının gözünde günahsız olabiliriz, ama kendimize ve insanlığa karşı sorumluyuz. Zaten artık Tanrı da yok!

TEKLA Demek ki alacaklarını tahsil etmeye geldin.

GUSTAV Benden çaldıklarını, ya da kendristeğimle sana verdiklerimi geri almaya geldim. Onurumu çaldın benden. Geri almanın tek yolu vardı: Senİnkini çalmak...

TEKLA Onur, öyle mi? Tatmin oidun mu bari?

GUSTAV Evet, şimdi rahatım.

(Gıtslnv zili çalarak otel görevlisini çağırır.)

TEKLA Şimdi de nişanlına mı gidiyorsun?

GUSTAV Nişanlım filan yok benim. Olmasını da istemiyorum. Eve de gitmiyorum, çünkü o da yok. Evim olmasını da istemiyorum. *(Otel görevlisi girer.)*

GUSTAV .Hesabımı çıkarın lütfen. Sekiz vapuruyla gideceğim.
. *(Görevli çıkar.)*

TEKLA Dostça ayrılamaz mıyız?

GUSTAV Dostça mı? Artık hiçbir anlamı olmayanlaflar ediyorsun. Dostça... Ne istiyorsun yani? Üçümüz bir arada mı yaşayalım? Nefretimi, kayıplarımı ört-bas ederek geçirmeye çalışıyorsun, ama yapamazsın. Benden aldıklarını öylesine tükettin ki, geri veremezsin artık. Ne istiyorsun benden? "Onurumu çalmana, kalbimi kırmana izin verdiğim için beni affet! Yedi yıl boyunca öğrencilerimin alay konusu olduğum için beni affet... Seni ana-baba baskısından kurtardığım için beni affet... Seni kendi batıl inançlarından, cehaletinden kurtardığım için beni affej... Evimin sultanı yaptığım, sana toplumda bir yer, itibar, dostlar kazandırdığım için beni affet... Bir çocuktan bir kadın yarattığım için beni affet..." Böyle mi demeliyim? Beni affet, çünkü seni affettim. Bana olan tüm borçlarını siliyorum. Şimdi git, öteki alacaklıyla hesabını temizle.

TEKLA Nerede o? Ne yaptın ona?

GUSTAV Ne mi yaptım? Onu hâlâ seviyor musun?

TEKLA Evet.

GUSTAV Hâlâ mı? Gerçekten mi? Az önce de beni seviyordun...

TEKLA Onu seviyorum.

GUSTAV Nesin sen, biliyor musun?.

TEKLA Benden nefret mi ediyorsun?

GUSTAV Sana acıyorum. Kişiliğinin bir parçası bu. Belki de bir suç değil, ama sonuçları esef verici. Zavallı Tekla! Neredeyse yaptıklarımdan pişmanlık duyacağım... Oysa en az senin kadar günahsızım,. Yine de... bir zamanlar benim hissettiğiıYı gibi hissettin kendini; bu da.bir tecrübedir. Kocan nerede, biliyor musun?

TEKLA Sanırım biliyorum. Şurada, değil mi? Ve hepsini duydu. Kendi ölümünü seyreden biri gıb;.Ç *(Adolf girer. Yüzü bembeyazdır, yanaklarından birinden kan sızar. Ağzınm kıyısında beyaz köpüklerle, anlamsız gözlerle bakar.)*

GUSTAV İşte geldi. Şimdi hesaplanabilirsin onunla. Bakalım benim kadar cömert olabilecek mi? Hoşça' kal... *(Çıkmaya davranır; ama duraklar)*

TEKLA *(Adolf a doğru yürür, kollarım açar)* Adolf! *(Adolf yere düşer.)*

TEKLA *(Kendini Adolf un üstüne atar, sarılır)* Adolf! Bebeğim benim. Konuş benimle. Bu acımasız kadını affet! Affet, beni affet! Küçük kardeş, beni duyuyor musun? Tanrım... Duymuyor beni... Bana cevap vermiyor. Öldü... Tanrım! Aman Tanrım! Bize yardım et... Yardım et!

GUSTAV Doğruymuş... Adamı seviyormuş. Zavallı kadın.

SON